

Programma 4: Leefomgeving Visieblad

4.0 Algemeen

De kwaliteit van de openbare ruimte is een samenspel tussen de gemeente en haar inwoners, maar ook tussen inrichting, aanleg, onderhoud en gebruik. Inwoners en ondernemers worden eerder betrokken bij veranderingen van hun woonomgeving en bij wat wij van plan zijn (participeren en wijkbeheer). We dagen inwoners uit om mee te doen. We investeren in de openbare ruimte om de leefbaarheid op niveau te houden voor nu en de toekomst en dragen zo bij aan het geluk van de inwoners. De uitgangspunten voor de investeringen zijn schoon, heel en veilig’.

In de afgelopen jaren zijn voor de verschillende producten zoals wegen, civieltechnische kunstwerken, riool, groen, bermen, bomen, gladheidsbestrijding en gebouwen beheerplannen gemaakt. Doel is om inzicht te geven in de samenhang tussen de kwaliteit en financiën voor het beheren van de openbare

ruimte. Investeringen worden gedaan op basis van deze plannen.

Met de komst van de Omgevingswet zal de visie over de fysieke leefomgeving die nu nog verwoord staat in de diverse beleidsnota’s (bijvoorbeeld in Gemeentelijk Rioleringsplan, Groen Structuur Plan) onderdeel gaan worden van de gemeentelijke omgevingsvisie met een doorvertaling naar het gemeentelijk omgevingsplan.

Gildebor werkt aan het onderhoud van de openbare ruimte. De basis voor dit onderhoud zijn de vastgestelde gemeentelijke beheer- en onderhoudsplannen voor in ieder geval de periode 2017 tot en met 2019. Jaarlijks worden de door Gildebor te leveren prestaties opgenomen in een dienstverleningsovereenkomst (DVO) met de gemeente en blijven we monitoren.

Bij aanbestedingen worden lokaal en regionaal gevestigde ondernemers betrokken. Bij Europese aanbestedingen mogen wij ons niet beperken tot deze groep.

Bij het beheer van het gemeentelijk vastgoed is investeren in duurzaamheid speerpunt. Waar mogelijk wordt een combinatie met asbestdaksanering en duurzaamheidsmaatregelen

gezocht. We werken toe naar een asbestarme gemeente. Het Masterplan asbest vormt hiervoor de leidraad. Het beheer laten we waar mogelijk over aan de maatschappij en we nemen hierin een faciliterende rol. Ook willen we overtollig vastgoed afstoten.

4.1 Milieu

Milieunormen beschermen de volksgezondheid en de fysieke leefomgeving (bodem, water, etc.). Lokaal worden milieunormen waar dat kan in overleg met burgers en bedrijven ingekleurd. Dit voor behoud en ontwikkeling van een sociale en economisch duurzame samenleving voor huidige en toekomstige generaties.

4.2 Bodem en asbest

De Wet bodembescherming wordt gewijzigd en opgenomen in de Omgevingswet op 1 januari 2021. De wijzigingen houden onder meer in een verschuiving van 'saneren' naar 'beheren' en een overheid die terugtreedt als het gaat om bodemsaneringen. Gemeenten worden verantwoordelijk voor de fysieke leefomgeving en dus ook voor een duurzaam beheer van bodem en ondergrond. Vanaf 2024 wordt het verboden om asbestdaken

voorhanden te hebben. Het Masterplan Asbest vormt voor Hof van Twente de leidraad om de sanering van asbest en stimulering van duurzaamheidsmaatregelen te bevorderen. Per 1-1-2025 zijn we een asbestarme gemeente door de aanpak van tuinen, erven en de openbare ruimte. De bodem onder onze voeten vormt een belangrijke drager voor vele functies. Denk hierbij aan voedselvoorziening, natuur en recreatie en energievoorziening. Dit krijgt vorm vanuit de regionale samenwerking Onder Twente.

4.3 Wegen, mobiliteit en verkeersveiligheid

Uitgangspunt van het gemeentelijk wegenbeheer is het op een sobere, maar verkeersveilige wijze zorg dragen voor het in stand houden en uitbreiden van het gemeentelijk wegennet door uitvoeren van klein en groot onderhoud en rehabilitatie (verbetering en vernieuwing). Het wegenbeleid- en beheerplan geven hiervoor richting.

Voor de ontwikkelingen op het gebied van mobiliteit en infrastructuur zijn het Gemeentelijk Mobiliteitsplan, structuurvisies en de verkeersvisie Goor richtinggevend.

Hof van Twente participeert in het samenwerkingsverband gemeenschappelijk havenbeheer Twentekanalen, het zogeheten

Havenbedrijf Twente. De Binnenhavenvisie Twente en uitvoeringsprogramma 2018-2021 vormen het kader voor de acties op het gebied van gemeenschappelijk beheer en onderhoud, centrale registratie en branding.

Het beleidsplan openbare verlichting en de beleidsnotitie verduurzamen openbare verlichting geven richting aan het beheer en onderhoud van de openbare verlichting. Speerpunten in dit beleid zijn duurzaamheid o.a. het verminderen van de hoeveelheid licht en het besparen van energie (planmatige vervanging door energiezuinige systemen zoals LED).

4.4 Groen

De groene ruimte speelt een belangrijke rol in de beleving van de inwoners van Hof van Twente. Groen draagt in belangrijke mate bij aan het klimaatbestendig maken van de gemeente. Voor het openbaar groen is een beheerplan opgesteld waarbij de afgesproken kwaliteit in samenhang is gebracht met de onderhouds-maatregelen. Steeds vaker vormt het groenbeheerplan een handvat voor participatieve invulling van het openbaar groen. Wijkbeheer kan hierdoor met behulp van de schouw van de openbare

ruimte, samen met de inwoner op een effectieve manier over de functie van groen communiceren.

4.5 Riolering en water

Riolering is nodig ter bescherming van de volksgezondheid en het schoonhouden van bodem en oppervlaktewater. Om droge voeten te houden moet hemelwater worden afgevoerd via de riolering en oppervlaktewater. Het beheer (jaarlijks onderhoud) en de rioolvervangingen zijn vastgelegd in het Gemeentelijk RioleringsPlan, dat uitgaat van risicogestuurd beheer. Jaarlijks worden projecten uitgevoerd om 'versleten' riolen te vervangen of te renoveren. Bij de projecten wordt rekening gehouden met de klimaatverandering door duurzame maatregelen te treffen en de bovengrond daar waar

effectief robuust in te richten. De beheergroepen

Groen en Wegen worden daarom standaard in de rioolprojecten betrokken. Burgerparticipatie wordt ingezet om de doelen van klimaatadaptatie te bereiken, door bijvoorbeeld inzet van Steenbreek (ontharden van tuinen).

4.6 Afval

Een ander belangrijk aandachtsveld voor de kwaliteit van de leefomgeving is het afvalbeheer. Dit bestaat grotendeels uit het georganiseerd inzamelen van huishoudelijk afval van particulieren. De gemeente draagt hiervoor een zorgplicht. Centraal staat de gescheiden huisvuilinzameling op basis van het afvalstoffenbeleidsplan en de ambitie om in 2030 maximaal 50 kg restafval per inwoner te produceren door de toepassing van Diftar vanaf 2017.

PROGRAMMA 4: LEEFOMGEVING

4.1 Milieu

Wat willen we bereiken?

Een gezonde veilige woon-/leefomgeving met ontwikkelingsperspectief voor economische activiteiten.

4.1.1 Visie water en groen

Voor de opgaven op het gebied van water en groen mede in relatie tot klimaatadaptatie en duurzaamheid wordt in de tweede helft van 2019 een visie opgesteld.

4.1.2 Gebiedsgericht geluidbeleid

De bestaande nota gebiedsgericht geluidbeleid en beleid hogere grenswaarden geluid uit respectievelijk 2012 en 2008 worden geactualiseerd tot één nota geluidbeleid. De nota geluidbeleid maakt het mogelijk om bestaande en innovatieve economische activiteiten te beoordelen en maatwerk te leveren.

4.1.3 Geluidsanering woningen

In 2019 vindt afronding plaats van het in 2018 gestarte project sanering wegverkeerslawaai van een

80-tal woningen in Goor (Deldensestraat, Markeloseweg en Goorsestraat) met een te hoge geluidbelasting door wegverkeer.

4.2 Bodem- en asbestbeleid

Wat willen we bereiken?

Een samenhangende aanpak van bodemverontreinigingen en het voorkomen van nieuwe verontreinigingen. Een duurzaam beheer van de bodem en ondergrond. Een asbestarme gemeente mede met het oog op het komende asbestdakenverbod in 2024 en aanpak tuinen en erven in 2025.

4.2.1 Asbestaanpak

Het Masterplan Asbest geeft een totaaloverzicht van de resterende asbestopgaves op daken of in bodem, erven en wegen. Uit de verschillende opgaves is overduidelijk geworden dat asbest integraal aangepakt moet worden om inwoners en bedrijven op basis van risico's en ruimtelijke en/of maatschappelijke dynamiek te helpen met het verwijderen van asbest uit de leefomgeving. De focus zal tot en met 2019 liggen op het experimenteren met pilots om haalbaarheid en toepasbaarheid van verschillende instrumenten te toetsen. Zo wordt een clusteraanpak van doorgaande agrarische bedrijven getest met als hoofdinsteek asbestdakensanering in combinatie met zonnepanelen en/of andere duurzaamheids-maatregelen.

Daarnaast loopt er een pilootaanpak door te kijken naar toekomstgerichte erven waar meer opgaves spelen zoals sloop, bedrijfsovername en –beëindiging. Daarbij spelen meer sociale problemen. Het doel is om mee te werken aan particuliere initiatieven voor het verwijderen van asbestdaken in collectief verband.

4.2.2 Koppelpilot Gijmink B

Door alle uitpandige asbest in de wijk Gijmink B nu te verwijderen wordt herverontreiniging van de gesaneerde bodem voorkomen. In 2019 wordt de koppelpilot afgerond.

4.2.3 Bodem- en asbestbeleid

In regionaal verband wordt beleid voor grondverzet, bouwen, ruimtelijke ontwikkelingen en bodeminformatie opgesteld.

De samenwerkingsovereenkomst in het kader van de asbestbodempgelden tussen 7 gemeenten en de provincie Overijssel biedt kansen voor een gezamenlijke aanpak. Het projectbureau is in 2018 formeel opgericht en gehuisvest bij de gemeente Hof van Twente. In 2019 gaat het projectbureau verder met de aanpak van de asbestbodempgaven in de 7 deelnemende gemeenten. Er zullen diverse projecten binnen de aanpak van het projectbureau in de gemeente Hof van Twente plaatsvinden. Verwachte projecten zijn onder anderen de Diepenheimsestraat en Slotsweg te Hengevelde, Kolhoopsdijk Markelo en diverse wegbermen.

Daarnaast is Hof van Twente namens de Regio Twente kartrekker van het landelijke lobbydossier asbest.

4.2.4 Visie op bodem en ondergrond

De Twentse gemeenten en de provincie werken samen binnen Onder Twente (netwerkorganisatie) aan het formuleren van uitgangspunten voor bodem en ondergrond. Hof van Twente gebruikt deze informatie om in de loop van 2019 een gemeentelijke

visie op bodem en ondergrond op te stellen en ter besluitvorming aan te bieden aan de raad.

4.2.5 Concrete bodemsaneringen

De grootschalige asbestbodemsanering van de tuinen in het Gijmink is afgerond. In 2019 wordt ook de aanpak van de Gondalaan, Oude Haaksbergerweg en Haaksbergerweg opgepakt (zie projectrapportage Nieuwe bodemsanering t Gijmink).

Vanuit het Projectbureau worden diverse bodemonderzoeken en –saneringen uitgevoerd.

4.3 Wegen/ mobiliteit/ verkeersveiligheid

Wat willen we bereiken?

Een sobere, verkeersveilige instandhouding van het gemeentelijke wegennet, gemeentelijke havens en vaarwegen met zorg voor bereikbaarheid, milieukwaliteit, leefkwaliteit en duurzaamheid.

4.3.1 Wegen

In 2019 wordt het onderhoud aan de gemeentelijke wegen uitgevoerd volgens het wegenbeleid- en beheerplan. Door de extra investering van 4 keer € 1.000.000 (2016 t/m 2020) wordt in 2019 gewerkt aan de vermindering van achterstallig onderhoud door herstraten, asfaltreparatie en –vervanging.

Waar mogelijk wordt gelijktijdig met riool- en of groenrenovatie geïnvesteerd.

Net als voorgaande jaren wordt in 2019 de onkruidbestrijding uitgevoerd op duurzame wijze door toepassing van borstel- en heetwatertechniek. Hierbij worden geen chemische middelen gebruikt. Het mechanisch onkruid bestrijden is in 2016 aanbesteed voor een jaarlijks bedrag van € 86.000. De ervaring leert dat dit bedrag aan de lage kant is om de afgesproken kwaliteit te kunnen waarborgen. Wij

zullen dit monitoren en wanneer dit structureel blijkt zullen we met voorstellen komen.

4.3.2 Reconstructie herinrichting Openbare Ruimte

Bij rioolprojecten zijn tot 2018 de wensen van burgers op het gebied van herinrichting (verharding en groen) daar waar mogelijk meegenomen. Hiervoor zijn extra budgetten beschikbaar gesteld. Reconstructiebudgetten kunnen namelijk niet ten laste worden gebracht van het GRP, omdat deze geen betrekking hebben op de wettelijke zorgplichten.

Ook vanaf 2019 verwachten wij dat er behoefte is aan reconstructiebudgetten. De rioolvervangingen spelen in 'oude'wijken. Vanuit inwoners zal de vraag blijven komen om hun woonomgeving gelijktijdig met de rioolvervangingen te verbeteren. Dit past binnen onze visie hoe wij met onze inwoners omgaan.

In 2019 zullen wij het resterende deel van de eerder beschikbaar gestelde reconstructiebudgetten voor dit doel inzetten

4.3.3 Bermen en sloten

We willen de bermen en sloten volledig ecologisch beheren. Het berm- en slootmaaisel wordt op duurzame wijze in bokhasiekuilen gebracht en verwerkt op landbouwpercelen. In het najaar van 2018 wordt een visie opgesteld waarbij wordt

bekeken hoe we dit zo ecologisch mogelijk kunnen blijven uitvoeren met oog voor veiligheid, duurzaamheid, biodiversiteit en het belang van onze inwoners en welke kosten daarmee gemoeid zijn.

4.3.4 Gemeentelijk Mobiliteitsplan

Begin 2019 wordt het Uitvoeringsprogramma 2019 van het Gemeentelijke Mobiliteitsplan vastgesteld. Hierin worden de projecten opgenomen die een belangrijke bijdrage leveren aan de veiligheid en bereikbaarbaar in onze gemeente. De planvorming en voorbereiding wordt uitgevoerd in 2019. Met de realisatie van de werkzaamheden wordt in 2019 begonnen.

In 2018 is gezamenlijk met inwoners en ondernemers een plan uitgewerkt voor de verbetering van de verkeerssituatie in de Grotestraat kern Markelo en verfraaiing en verlevendiging van het dorpshart. Na besluitvorming hierover door de raad, wordt tot realisatie overgegaan.

In de zomer 2018 is de planvorming voor de inrichting van de Prinses Beatrixstraat in Markelo als 30 km weg opgestart. Er is informatie opgehaald bij de inwoners. Het werk wordt, in combinatie met rioleringswerkzaamheden, in 2019 uitgevoerd.

4.3.5 Spoorwegovergangen

Door ProRail is aangegeven, mede n.a.v. enkele recente ongevallen in Noord-Nederland, er naar te streven om alle onbewaakte (landelijk 125) spoorwegovergangen op te heffen, mogelijk met een alternatieve ontsluiting of spoortrap voor wandelaars/fietsers. Wanneer en overweg echt moet blijven bestaan, moet deze ook daadwerkelijk beveiligd worden. In Hof van Twente liggen 12 niet actief beveiligde overwegen. ProRail overlegt in goede samenwerking met alle stakeholders om tot een plan van aanpak komen, waarna in overleg moet worden bekeken welke plannen wanneer worden uitgevoerd. Dit met als doel om de door het Rijk landelijk genoemde einddatum uiterlijk 2028 te behalen. Daarbij heeft het Ministerie van I&W aangegeven dat 50% van de kosten van de maatregelen door de regio (gemeente en mogelijk Provincie Overijssel) gedragen moet worden.

4.3.6 Verkeersveiligheid

Het beleid, zoals vastgelegd in het Gemeentelijke Mobiliteitsplan, m.b.t. gedragsbeïnvloedingsmaatregelen wordt in 2019 voortgezet. Extra aandacht gaat uit naar twee belangrijke grote oorzaken van onveiligheid: afleiding in het verkeer als gevolg van smartphonegebruik en toenemend gebruik (ook door ouderen) van E-bikes.

4.3.7 Kunstwerken

In 2018 is een beleidsnotitie voor het onderhouden en vervangen van de civieltechnische kunstwerken opgesteld. Hiermee is inzichtelijk wat de kwaliteit van de kunstwerken is en welke financiële middelen nodig zijn om onderhoud en vervanging te kunnen doen. Daarom hebben wij met ingang van 2020 structureel een bedrag van € 290.000 opgenomen om het onderhoud op kwaliteitsniveau B te kunnen uitvoeren.

4.3.8 Openbare verlichting

In 2019 wordt volgens de beleidsnotitie verduurzamen openbare verlichting de vervanging

van openbare verlichting door LED armaturen voortgezet. Met de vervangingen wordt de openbare verlichting in onze gemeente volledig duurzaam gemaakt. Dit project loopt tot 2026. In het voorjaar 2019 wordt een tussenevaluatie opgesteld.

4.3.9 Vaarwegen en havens

In 2017 is Rijkswaterstaat begonnen met voorbereidende werkzaamheden verruiming Twentekanaal. Grotere schepen (klasse Va) kunnen dankzij de verruiming gebruik maken van de vaarroute. Dit is goed voor de economie en bovendien vermindert hierdoor het aantal vrachtwagens op de weg. In verband met de verbreding van het kanaal zal de haven Delden naar achteren verplaatst worden. De feitelijke uitvoering van de werkzaamheden zal vanaf 2019 plaatsvinden. Hiermee zijn alle havens in Hof van Twente (Markelo, Goor en Delden) geschikt voor grotere schepen.

In 2017 is de Binnenhavenvisie Twente en bijbehorend uitvoeringsprogramma 2018-2021 vastgesteld. Hof van Twente participeert in het samenwerkingsverband gemeenschappelijk havenbeheer Twentekanalen, het zogeheten Havenbedrijf Twente.

In 2019 maakt het Havenbedrijf Twente een beheersysteem voor de havengebieden operationeel. Dit maakt planmatig beheer en onderhoud mogelijk.

4.3.10 Aanleg glasvezel

Het buitengebied is bijna helemaal voorzien van glasvezel. Voor de onrendabele adressen (ca. 100) die door de markt niet worden ontsloten, bijvoorbeeld door asbestvervuiling of afgelegen ligging, is de gemeente nog in gesprek met de marktpartijen en provincie om alsnog een (eventueel andere vorm

van) breedband te realiseren. Tevens wordt er samen met de dorpsraden van Hengevelde en Bentelo druk gezet op Cogas om ook deze kernen te voorzien van glasvezel.

4.3. Beleidsindicatoren

In de onderstaande tabel zijn de verplichte beleidsindicatoren voor deze paragraaf opgenomen. De getallen die bekend zijn, zijn bij de betreffende jaartallen in de tabel vermeld.

Beleidsindicatoren	2014		2015	
	Hof	NL	Hof	NL
19. Ziekenhuisopname nav verkeersongeval met een motorvoertuig	15	7	5	8
20. Ziekenhuisopname nav vervoersongeval met een fietser	9	10	13	9

4.4 Groen

Wat willen we bereiken?

Het juiste groen op de juiste plaats met de juiste beheer kwaliteit levert een belangrijke bijdrage aan het welbevinden en een prettige leefomgeving.

We geven inwoners een stem en rol, door ze uit te nodigen om mee te kunnen doen en te denken.

Goede initiatieven vanuit de samenleving worden ondersteund en gefaciliteerd.

4.4.1 Openbaar groen

In 2019 wordt het groenonderhoud uitgevoerd volgens het vastgestelde Groenbeheerplan. Dit plan is het uitvoeringskader van het beleidsplan 'Beheren op beeldkwaliteit B'. Ook wordt het onderhoud daarmee zo functioneel, duurzaam en planmatig mogelijk uitgevoerd. Participatie-initiatieven van onze inwoners worden vaker opgepakt in samenwerking met wijkbeheer en er kan duidelijker worden gecommuniceerd over de kwaliteitsverbeteringen van groen.

In 2019 wordt het groen zodanig beheerd dat de biodiversiteit zal toenemen. Een meer biodivers groen zorgt naast een aantrekkelijker beeld ook voor minder explosieve uitbraak van soorten die overlast veroorzaken.

4.4.2 Bomenbeheer

Evenals in 2018 wordt in 2019 het eerder beschikbaar gestelde incidentele budget voor het wegwerken van een deel van het achterstallig onderhoud ingezet. In 2019 wordt bomenbeheer uitgevoerd op basis van meldingen en incidenten. Daarnaast gaan we bekijken hoe we het planmatig onderhoud van het bomenbestand vorm kunnen gaan geven. Bomenbeheer valt niet onder groenbeheer vanwege de wettelijke kaders voor veiligheid en gezondheid.

Door de participatieve aanpak van de uitvoering van de nieuwe Natuurwet met de provincie Overijssel en landschap Overijssel, worden afspraken gemaakt over behoud van houtopstanden in het karakteristiek

kleinschalig landschap. In 2019 zal intern nader afstemming plaatsvinden over vergunningverlening en handhaving bij bomenkap.

4.4.3 Eikenprocessierups

De eikenprocessierups heeft in 2018 ook in onze gemeente veel overlast voor de inwoners veroorzaakt. Voor het nieuwe seizoen zullen voorstellen ontwikkeld worden om de overlast te beperken bijvoorbeeld door de vergroting van biodiversiteit of preventieve maatregelen. Hierbij wordt ook naar de financiële gevolgen gekeken.

4.4.4 Speelvoorzieningen

In 2019 wordt noodzakelijk klein onderhoud aan speeltoestellen uitgevoerd op basis van uit te voeren wettelijke inspecties. Onherstelbare speelvoorzieningen worden verwijderd en niet vervangen. Bestaande speelvoorzieningen raken vaker aan het einde van hun levensduur, waardoor er meer toestellen zullen verdwijnen. In wijkbeheerplannen wordt opgenomen waar herverdeling en eventueel opheffing van locaties voor speeltoestellen mogelijk is.

4.4.5 Wijkbeheer Jij en wij(k) aan zet

Enkele jaren geleden zijn we gestart met het huidige wijkbeheer. Onze wijkbeheerders spelen in de

communicatie en samenwerking met inwoners in wijken en kernen een centrale rol. In 2019 wordt volgens de doelstellingen van het wijkbeheer uitvoering gegeven aan dit project. Het is belangrijk om wijkbeheer in de gemeente levend te kunnen houden als een verbindende schakel. Wijkbeheer stimuleert bewonersinitiatieven en faciliteert ideeën van inwoners, bijvoorbeeld over vervanging van openbaar groen, verbeteren woongenot of meer duurzaamheid. Om uitvoering te blijven geven aan wijkbeheer door de wijkbeheerders is in de begroting 2019 structureel € 87.000 opgenomen. Voor het faciliteren van initiatieven kan het al in de begroting aanwezige bedrag van € 20.000 worden ingezet.

4.4.6 Begraafplaatsen

In 2019 zal in lijn met het plan “Optimalisering begraafplaatsen”, naast het ruimen van graven ook heraanleg en ontwikkeling van nieuwe grafvelden en urnenveldjes plaatsvinden. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij de wens van de burger. Denk hierbij aan de verschillende begraafmogelijkheden zoals groenbegraven in Delden. Dit voorziet in een behoefte en vanaf 2019 wordt dit ook in Diepenheim gefaciliteerd.

In 2017 zijn een aantal paden op de begraafplaats Goor gerenoveerd door het aanbrengen van een ander type verharding. Hierdoor is de begaanbaarheid enorm verbeterd. Om de paden op de begraafplaatsen van Diepenheim en Markelo te verbeteren wordt in 2019 € 150.000 geïnvesteerd, welke vervolgens wordt gedekt door een verhoging

van de begraafrechten. De paden worden gedeeltelijk voorzien van nieuwe halfverharding. Hierdoor worden deze begraafplaatsen ook toegankelijk voor mensen die minder mobiel zijn of in een rolstoel zitten.

4.4.7 Digitalisering / dienstverlening

Sinds 2017 is het voor de begrafenisondernemers mogelijk om via een app een begrafenis digitaal te reserveren. In 2019 wordt verder onderzocht of dit kan worden uitgebreid met het reserveren van een plek.

4.5 Riolering en water

Wat willen we bereiken?

Een duurzame, toekomstbestendige- en klimaatbestendige doelmatige uitvoering van de zorgplichten voor grondwater, afvalwater, hemelwater en bescherming van drinkwater.

4.5.1 Planvorming en onderzoek

In 2017 is het gemeentelijk rioleringsplan 2017-2020 (GRP) vastgesteld. Het GRP geeft de kaders voor de uitvoering van de gemeentelijke watertaken. In 2019 zal de nadruk worden gelegd op de uitvoering van rioolprojecten, optimalisatie van de drukriolering. Er wordt een vervolg gegeven aan goed rioolgebruik door op ongewenste (hemelwater)lozingen te handhaven. De raad wordt een tussentijdse evaluatie van het GRP over de jaren 2017-2018 aangeboden. In 2019 wordt een begin gemaakt met de uitvoering van de verplichte Stresstest. Doel is om de kwetsbaarheid van de leefomgeving in beeld te brengen voor wateroverlast, droogte en hitte.

4.5.2 Projecten

In 2019 worden circa 5 rioolprojecten in voorbereiding/uitvoering genomen conform het Uitvoeringsprogramma 2018-2019 van het GRP.

De rioolprojecten worden getoetst aan de aspecten duurzaamheid, klimaatbestendigheid en afgestemd met opgaven vanuit andere openbare disciplines, zoals wegen en groen. Bij de voorbereiding wordt ingezet op burgerparticipatie, bijvoorbeeld het stimuleren van afkoppelen van hemelwater. Er wordt meegelift bij initiatieven van derden indien dit bijdraagt aan opgaven vanuit klimaatadaptatie.

4.5.3 Beheer en onderhoud

Het beheer en onderhoud aan de gemeentelijke watervoorzieningen wordt in 2019 uitgevoerd volgens het Beheer-en onderhoudsplan (BOP). Bij de evaluatie van het GRP wordt het BOP geactualiseerd op risico's en kosten. Door risico gestuurd beheer en vervangen van 'versleten' riolen zijn de uitgaven de afgelopen jaren afgenomen. Dit heeft er toe geleid dat bij de vaststelling van het GRP in 2017 is besloten over de jaren 2018 en 2019 aan alle huishoudens een korting op de rioolheffing te verlenen van € 25 per jaar.

4.6 Afval

Wat willen we bereiken?

Een afvalloze leefomgeving waarbij afvalstoffen worden gezien als grondstoffen die geld genereren in plaats van geld kosten door afvalstoffen in te zetten voor de opwekking van duurzame energie.

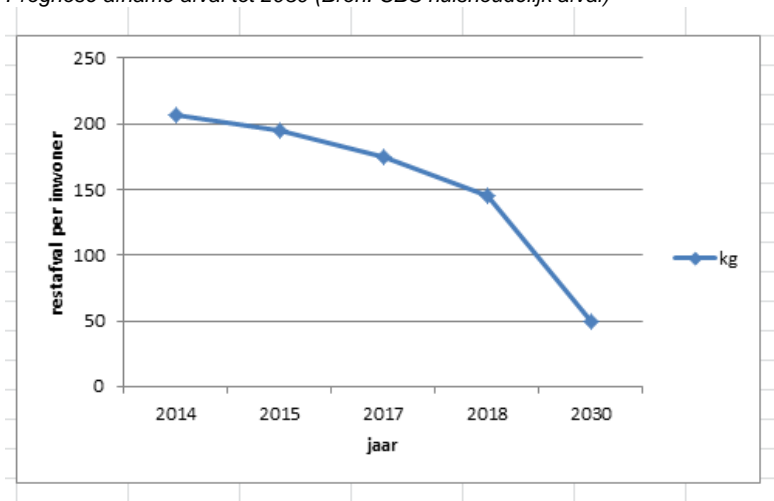
4.6.1 Vermindering huishoudelijk restafval

De ambitie van Hof van Twente is om in 2030 maximaal 50 kg restafval per inwoner te produceren. Dit heeft invloed op de beleidsindicator: 'omvang huishoudelijk restafval'.

Vanaf 2017 is diftar ingevoerd en betalen inwoners voor restafval per aanbieding. Ze hebben zelf invloed op de kosten en de vermindering van restafval verloopt voorspoedig. De afname van de hoeveelheid restafval gaat veel sneller dan verwacht. In 2018 is bekeken wat de werkelijke verandering is geweest in 2017. De prognose van afname van de hoeveelheid is aangepast. Naast reguliere monitoring wordt in 2019 de eerste 2 jaren diftar geëvalueerd en wordt een voorstel gedaan over hoe verder geacteerd moet worden om de hoeveelheid restafval verder te laten dalen naar maximaal 50 kg restafval per inwoner in 2030 om sneller bij het doel te komen.

Beleidsindicator afname huishoudelijk afval

Prognose afname afval tot 2030 (Bron: CBS huishoudelijk afval)

Werkelijke afname huishoudelijk restafval Hof

De hoeveelheid restafval is in 2017 verminderd tot 89 kg per inwoner (2015: 196 kg per inwoner en 2016: 178 kg per inwoner).

Bij voortzetting van de huidige werkwijze zal 2019 een verdere lichte daling laten zien.

4.6.2 Versterken zwerfafvalaanpak

In 2018 is een extra jaarplan ingediend om de nog niet gebruikte zwerfafvalvergoeding 2013-2017 alsnog in te zetten. In 2019 geven we hier uitvoering aan. Deze vergoeding biedt ruimte voor andere werkwijzen en het nemen van extra preventieve maatregelen voor een schonere openbare ruimte. In dit extra jaarplan wordt de subsidie gebruikt om bewustwording te vergroten en daarmee zwerfafval te voorkomen. Dit door scholingsprojecten met educatiepakket te introduceren of uit te breiden en

inwoners van onze gemeente te ondersteunen bij opschoonacties. Innovatieve verwerkingsmethodes en opruimmethodes kunnen in de ontwikkelfase ook steun van ons ontvangen.

4.6. Beleidsindicator

In de onderstaande tabel zijn de verplichte beleidsindicatoren voor deze paragraaf opgenomen. De getallen die bekend zijn, zijn bij de betreffende jaartallen in de tabel vermeld.

Beleidsindicatoren	2014		2015		2016	
	Hof	NL	Hof	NL	Hof	NL
10. Omvang huishoudelijk restafval	207	205	196	200	178	189

4.7 Gebouwen

Wat willen we bereiken?

Onze eigen organisatie en andere gebruikers van gemeentelijke gebouwen doelmatig, veilig en duurzaam huisvesten. Het gemeentelijke voorzieningenniveau op peil houden en de gebouwen verduurzamen. Het beheer waar mogelijk over laten aan de maatschappij en hierin een faciliterende rol innemen. Overtollig vastgoed afstoten.

4.7.1 Onderhoud

Het onderhoud wordt in 2019 uitgevoerd volgens de in 2018 geactualiseerde en vastgestelde meerjaren onderhoudsplannen.

4.7.2 Verkopen en privatiseren

Het gebouwenbestand van Hof van Twente is de laatste jaren flink afgenomen. Gebouwen worden verkocht omdat gebouwen leeg staan of omdat Hof van Twente niet langer de beheertaken op zich wil

nemen. In 2019 zal het gebouwenbestand verder afnemen. Ontwikkelingen omtrent de gemeentewerven, de scholen en de kinderdagverblijven spelen hierbij een voornamelijk rol. Uiteindelijk wil Hof van Twente een zo klein mogelijk gebouwenbestand. Maatschappelijke gebouwen in gemeentelijk bezit zijn de laatste jaren voor een groot deel geprivatiseerd. In 2019 zal een aantal privatiseringstrajecten worden gestart dan wel worden voortgezet. De te verkopen en te privatiseren gebouwen staan genoemd in de Gebouwenbeheervisie Hof van Twente 2015-2019.

4.7.3 Verduurzamen

In 2019 zullen de gemeentelijke gebouwen verder worden verduurzaamd. Kansen die er liggen in combinatie met het groot-onderhoud zullen worden benut. Samen met de gebruikers van gemeentelijke gebouwen worden platte daken voorzien van zonnepanelen.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

4 Leefomgeving	Rek. 2017	2018	2019	2020	2021	2022
Lasten	15.754	18.488	16.609	17.044	17.084	16.095
Baten	10.359	9.464	9.318	9.564	9.570	9.576
Totaal programma 4	-5.396	-9.024	-7.291	-7.481	-7.514	-6.518
Resultaatbestemming	853	3.600	1.525	1.390	1.379	281
Saldo programma 4	-4.543	-5.424	-5.766	-6.091	-6.135	-6.237

5

⁵ Resultaatbestemming: mutaties in de reserves in relatie tot de lasten en baten van het programma.